

Persbericht

Luxemburg, 28 september 2021

Het EU-beleid kan niet garanderen dat landbouwers niet te veel water gebruiken

Volgens een nieuw speciaal verslag dat de Europese Rekenkamer (ERK) vandaag publiceert, kan het EU-beleid niet garanderen dat landbouwers water duurzaam gebruiken. De impact van de landbouw op de watervoorraden is groot en onbetwistbaar. Maar landbouwers genieten te veel vrijstellingen van het EU-waterbeleid die de inspanningen tegenwerken om een gezond watergebruik te waarborgen. Bovendien wordt met het landbouwbeleid van de EU eerder hoger dan efficiënter watergebruik bevorderd, en wordt dit hogere gebruik er te vaak door ondersteund.

Landbouwers zijn belangrijke zoetwaterverbruikers: een kwart van alle wateronttrekking in de EU vindt plaats ten behoeve van de landbouw. Landbouwactiviteiten hebben gevolgen voor zowel de waterkwaliteit (bijv. verontreiniging door meststoffen of pesticiden) als de waterkwantiteit. De huidige aanpak van het waterbeheer door de EU is terug te voeren op de kaderrichtlijn water (KRW) van 2000, waarbij beleid inzake duurzaam watergebruik werd geïntroduceerd. Hierin werd het streefdoel vastgesteld om een goede kwantitatieve toestand voor alle waterlichamen in de hele EU te bereiken. Het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) speelt ook een belangrijke rol bij duurzaam waterbeheer. Het biedt instrumenten die de druk op watervoorraden kunnen helpen verminderen, zoals het koppelen van betalingen aan groenere praktijken en het financieren van efficiëntere irrigatie-infrastructuur.

“Water is een beperkte hulpbron en de toekomst van de landbouw in de EU hangt grotendeels af van de vraag hoe efficiënt en duurzaam landbouwers er gebruik van maken”, aldus Joëlle Elvinger, het lid van de Europese Rekenkamer dat verantwoordelijk is voor het verslag. “Tot dusver heeft het EU-beleid echter niet voldoende geholpen om de impact van de landbouw op de watervoorraden te beperken.”

Dit persbericht is bedoeld om de kernboodschap weer te geven van het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer. Het volledige verslag is te vinden op eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

De KRW biedt waarborgen tegen niet-duurzaam watergebruik. De lidstaten kennen de landbouw echter tal van vrijstellingen toe op basis waarvan wateronttrekking is toegestaan. De auditors constateerden dat deze vrijstellingen ruimhartig worden verleend aan landbouwers, ook in regio's met waterstress. Tegelijkertijd passen sommige nationale autoriteiten zelden sancties toe op illegaal watergebruik dat zij opsporen. De KRW verplicht de lidstaten ook om het beginsel "de vervuiler betaalt" toe te passen. Water blijft echter goedkoper wanneer het wordt gebruikt voor de landbouw, en veel lidstaten winnen de kosten voor waterdiensten in de landbouw nog steeds niet terug, zoals in andere sectoren wel wordt gedaan. De auditors wijzen erop dat landbouwers vaak niet worden gefactureerd voor de werkelijke hoeveelheid water die zij gebruiken.

In het kader van het GLB is EU-steun aan landbouwers meestal niet afhankelijk van de nakoming van verplichtingen die een efficiënt watergebruik bevorderen. Met sommige betalingen worden waterintensieve gewassen, zoals rijst, noten, fruit en groenten, gesteund zonder geografische beperking, d.w.z. ook in gebieden met waterstress. En het randvoorwaardenmechanisme van het GLB (in het kader waarvan betalingen afhankelijk zijn gesteld van bepaalde milieuverplichtingen) heeft nauwelijks effect, aldus de auditors. De vereisten gelden niet voor alle landbouwers en de lidstaten voeren hoe dan ook niet voldoende inspecties en behoorlijke controles uit om het niet-duurzame gebruik van water echt te ontmoedigen.

Naast rechtstreekse betalingen financiert het GLB ook investeringen door landbouwers of landbouwpraktijken zoals waterretentiemaatregelen. Deze kunnen een positieve impact hebben op het watergebruik. Maar landbouwers maken bijna nooit gebruik van deze mogelijkheid en programma's voor plattelandontwikkeling ondersteunen zelden infrastructuur voor hergebruik van water. Modernisering van bestaande irrigatiesystemen leidt ook niet altijd tot waterbesparingen, aangezien het bespaarde water kan worden gebruikt voor de bevoeding van waterintensievere gewassen of irrigatie van een groter gebied. Ook de aanleg van nieuwe infrastructuur waarmee het geïrrigeerde gebied wordt uitgebreid, zal waarschijnlijk de druk op de zoetwatervoorraden doen toenemen. Al met al heeft de EU zeker landbouwbedrijven en projecten gefinancierd die het duurzame gebruik van water ondermijnen, aldus de auditors.

Achtergrondinformatie

Speciaal verslag nr. 20/2021: "Duurzaam watergebruik in de landbouw: GLB-middelen eerder gericht op de bevordering van hoger dan efficiënter watergebruik" is in 23 EU-talen beschikbaar op de website van de ERK (eca.europa.eu).

Over aanverwante onderwerpen heeft de ERK onlangs verslagen uitgebracht over [landbouw en klimaatverandering](#), [biodiversiteit op landbouwgrond](#), [het gebruik van pesticiden](#) en [het beginsel dat de vervuiler betaalt](#). Begin oktober zal zij ook een verslag publiceren over biodiversiteit in de bossen in de EU.

De ERK presenteert haar speciale verslagen aan het Europees Parlement en de Raad van de EU, alsook aan andere belanghebbende partijen zoals nationale parlementen, belanghebbenden uit de sector en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld. De overgrote meerderheid van de aanbevelingen in onze verslagen wordt in de praktijk omgezet.

Perscontact

Persdienst van de ERK: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — M: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — M: (+352) 691 553 547